

การตีตราบาปจากเอดส์/เอชไอวี: ความเจ็บที่ซ่อนอยู่ภายใต้
บริบทวิถีชุมชนมุสลิมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม
กรณีศึกษาชุมชนมุสลิมแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี

อุสมาน แวหะยี

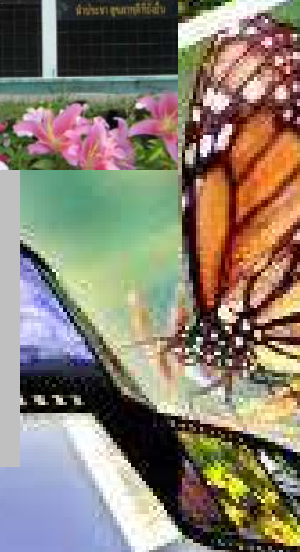
การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากงานประจำสู่งานวิจัย: R2R เพิ่มคุณค่า พัฒนาคณ พัฒนาบริการ
ครั้งที่ 2 วันที่ 16 กรกฎาคม 2552

AIDS

การตีตราบาปจากเอดส์/เอชไอวี: ความเจ็บที่ซ่อนอยู่ภายใต้
บริบทวิถีชุมชนมุสลิมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม
กรณีศึกษาชุมชนมุสลิมแห่งหนึ่งในจังหวัดปัตตานี

พู่ตีกา... นายอุสมาน แวหะยี ส.ม.

ศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลบางปู อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี

หลักการและเหตุผล

- การไม่ยอมรับ...เกิดการรังเกียจเดียดฉันท์...สู่วัฒนธรรมการปกปิดข้อมูล ไม่เปิดเผยตัว ความเงิบ อาจนำไปสู่การแพร่เชื้อได้
- ชุมชนเกิดทัศนคติทางลบ ดังคำพูด
  - “โหย...ไม่จริงหรอกไม่มี มุสลิมจะติดเอดส์นะ ถึงมีมันก็มีน้อยกว่าคนอื่นเขา”
“เรามีมาตรฐานทางจริยธรรมสูงกว่าสังคมอื่นเขา โรคนี้เราไม่ค่อยเป็นกันหรอก”
“มันเป็นโรคที่อัลลอฮ์ลงโทษพวกที่ล่าสอน พวกลักเพศผิดมนุษย์มนาเขาแหละ” ฯลฯ

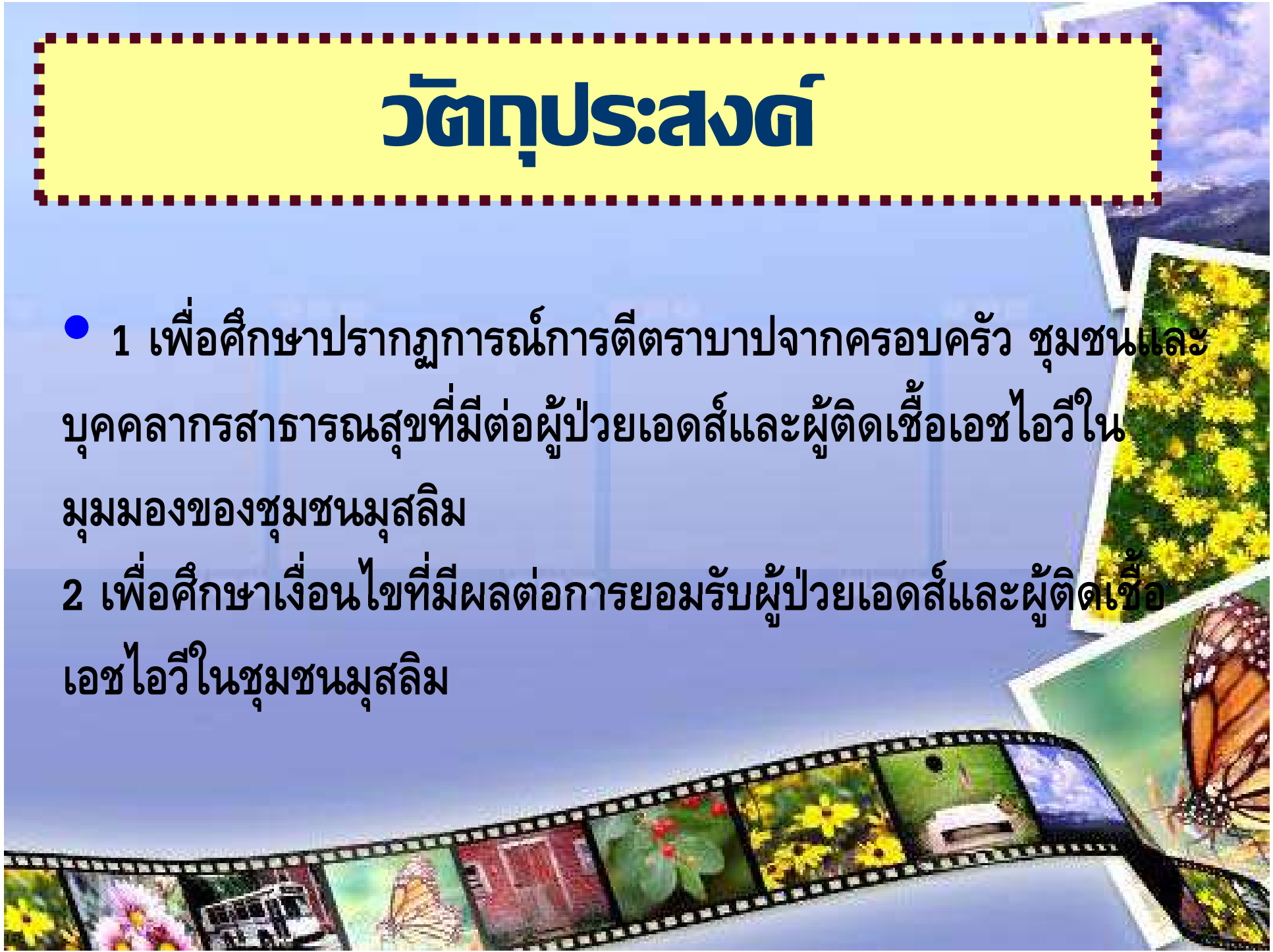
หลักการและเหตุผล

- **พบ** ผู้ป่วยติดเชื่อเอดส์ที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยและการตีตราจากชุมชน และครอบครัวยังคงดำรงอยู่
- การสร้างความเข้าใจต่อความเชื่อในมิติทางศาสนาเป็นสิ่งสำคัญ อาจนำไปสู่การลดทอนการตีตราบาปได้

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การตีตราจากครอบครัว ชุมชนและบุคคลากรสาธารณสุขที่มีต่อผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวีในมุมมองของชุมชนมุสลิม
- 2 เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่มีผลต่อการยอมรับผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวีในชุมชนมุสลิม

คำถามการวิจัย

- 1. ปรากฏการณ์การเจ็บป่วยของผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่นำมาซึ่งกระบวนการตีตราบาปไม่ว่าจะเป็นจากครอบครัว ชุมชน และบุคลากรสาธารณสุขในชุมชนมุสลิมเป็นอย่างไร และการตอบสนองต่อการตีตราบาปของผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นอย่างไร
- 2. ความแตกต่างทางเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ระยะเวลาการการติดเชื้อเอชไอวี การดำเนินของโรคตลอดจนอาการการเจ็บป่วย การรับรู้สภาพร่างกายในปัจจุบัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชุมชน มีความแตกต่างในการรับรู้ที่ถูกล้างคัมตีตราบาปแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ตามการวิจัย

- 3. ภายใต้บริบททฤษฎีวิวัฒนาการในมิติศาสนาอิสลามมีเงื่อนไขอะไรบ้างที่มีผลต่อการยอมรับผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอยู่ในชุมชนมุสลิม
- 4. การขับเคลื่อนของคนในชุมชนที่มีทุนทางสังคมรองรับอยู่ การช่วยเหลือ มีแนวทางใดบ้างที่จะเยียวยาผู้ป่วยหรือผู้ติดเชื้อเอชไอวีทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างไร รวมทั้งความต้องการของผู้ป่วยเอดส์หรือผู้ติดเชื้อเอชไอวีขณะเผชิญปัญหาชีวิตเป็นอย่างไร บทบาทของภาครัฐ เอกชนมีหน่วยงานใดบ้างที่หยิบยื่นเข้ามาช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพของผู้ติดเชื้ออย่างไร

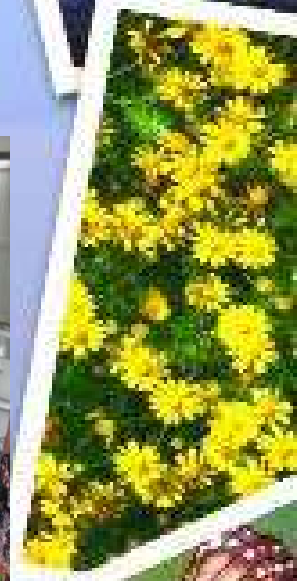
ขอบเขตการวิจัย

- ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ที่ได้รับผลกระทบที่มีอยู่ในชุมชนมุสลิมมีอยู่อย่างจำกัด การดำเนินการวิจัยจึงได้ตระหนักและให้ความสำคัญอย่างยิ่งถึงประเด็นปัญหาทางจริยธรรมและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง
- เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ป่วยที่ติดเชื้อที่ผู้วิจัยให้การดูแลและเฝ้าระวังผู้ป่วยและญาติให้ความยินยอมในการให้ข้อมูล การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบเจาะจงเนื่องจากผู้วิจัยมีความสะดวกและกลุ่มตัวอย่างพร้อมในการให้ข้อมูลและสามารถติดตามศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง เก็บรวบรวมข้อมูลเดือน พฤศจิกายน

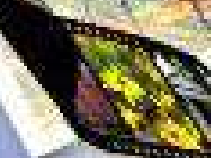
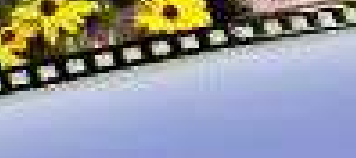
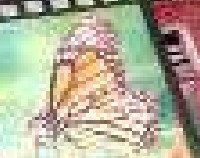
2551 - กุมภาพันธ์ 2552

ระเบียบวิธีการวิจัย

- การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

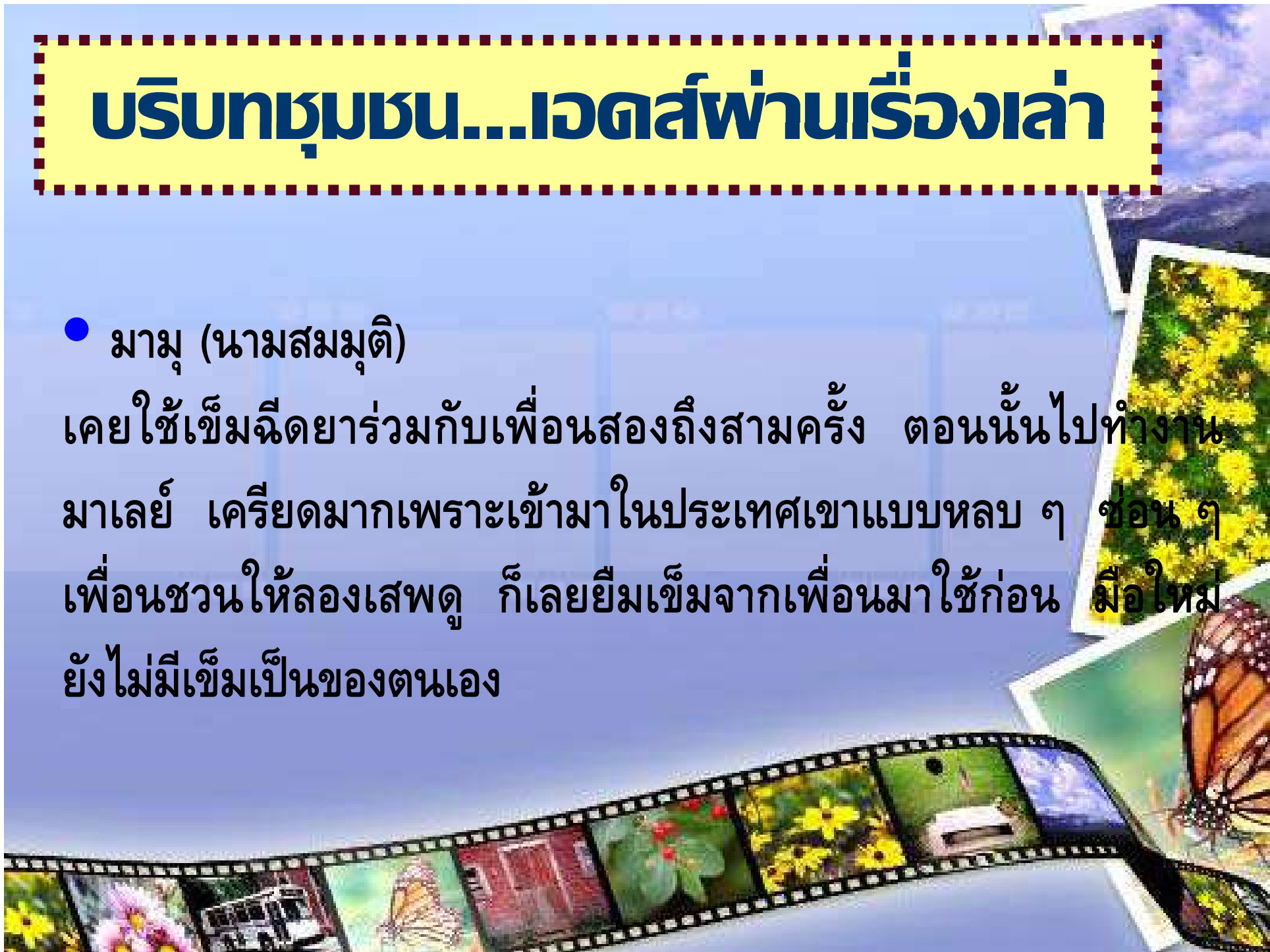
บริบทพหุวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป

บริบทชุมชน...เจดส์ผ่านเรื่องเล่า

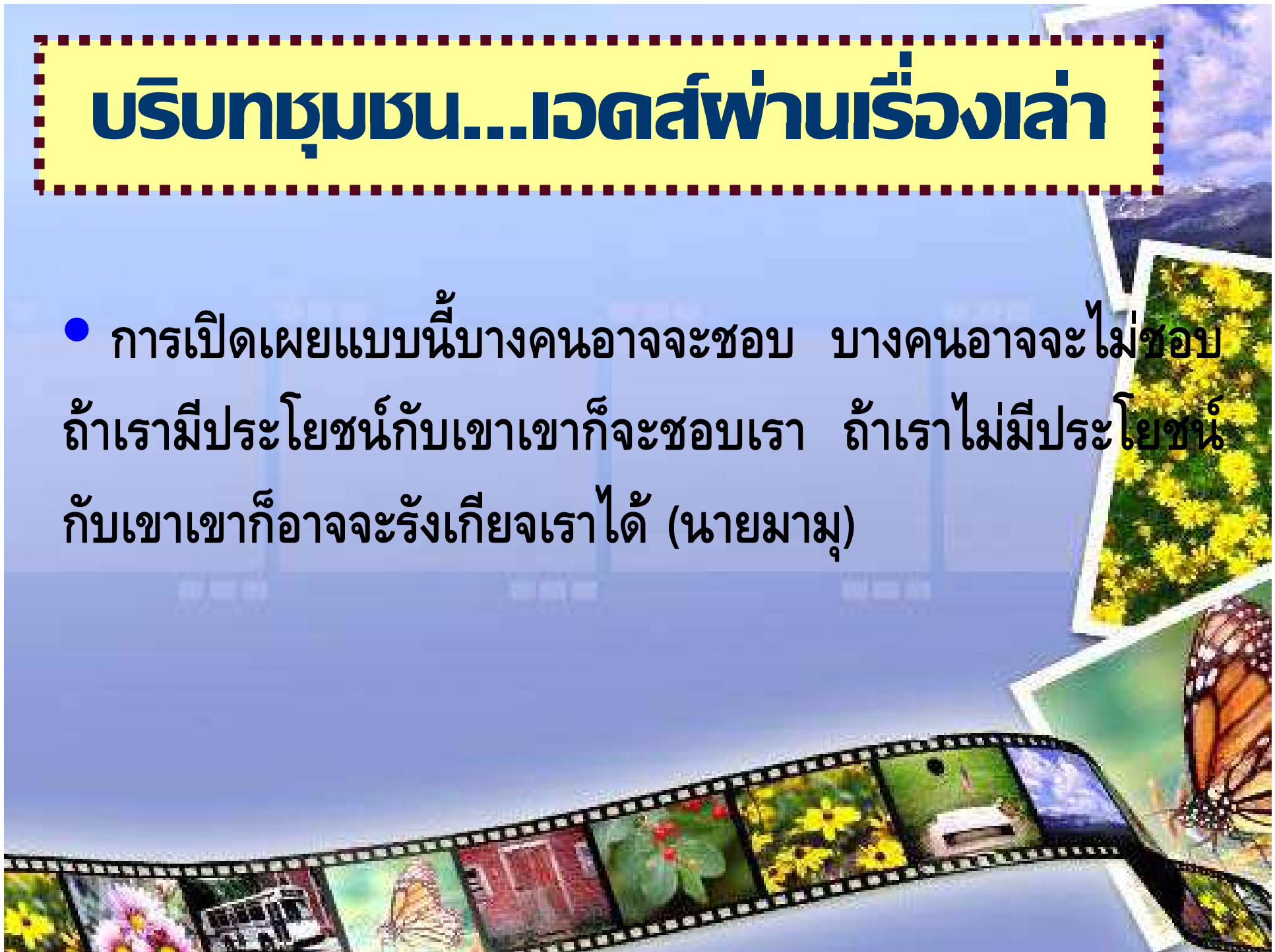
- मामु (นามสมมุติ)

เคยใช้เข็มฉีดยาร่วมกับเพื่อนสองถึงสามครั้ง ตอนนั้นไปทำงาน
มาเลย์ เครียดมากเพราะเข้ามาในประเทศไทยแบบหลบ ๆ ซ่อน ๆ
เพื่อนชวนให้ลองเสพดู ก็เลยยืมเข็มจากเพื่อนมาใช้ก่อน มือใหม่
ยังไม่มีเข็มเป็นของตนเอง

บริบทชุมชน...เวดส์ผ่านเรื่องเล่า

- การเปิดเผยแบบนี้บางคนอาจจะชอบ บางคนอาจจะไม่ชอบ ถ้าเรามีประโยชน์กับเขาเขาก็จะชอบเรา ถ้าเราไม่มีประโยชน์กับเขาเขาก็อาจจะรังเกียจเราได้ (นายمامู)

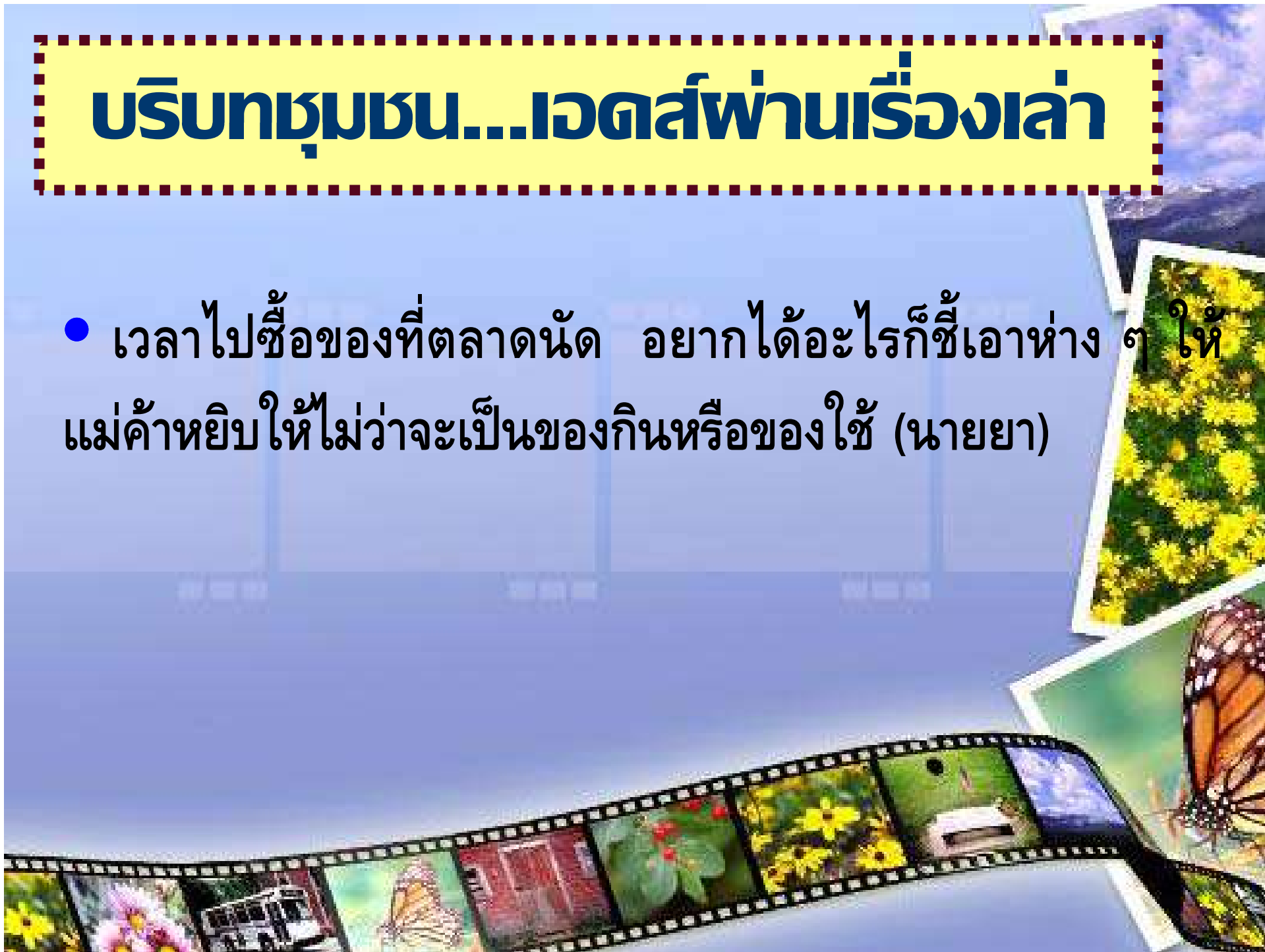
บริบทชุมชน... เจดส์ผ่านเรื่องเล่า

- สังคมและชุมชนที่นี้มักจะไม่นิยมรับและรับไม่ได้กับโรคนี้ และมองผู้ป่วยเหมือนนขยะทางสังคม (นายมะ)

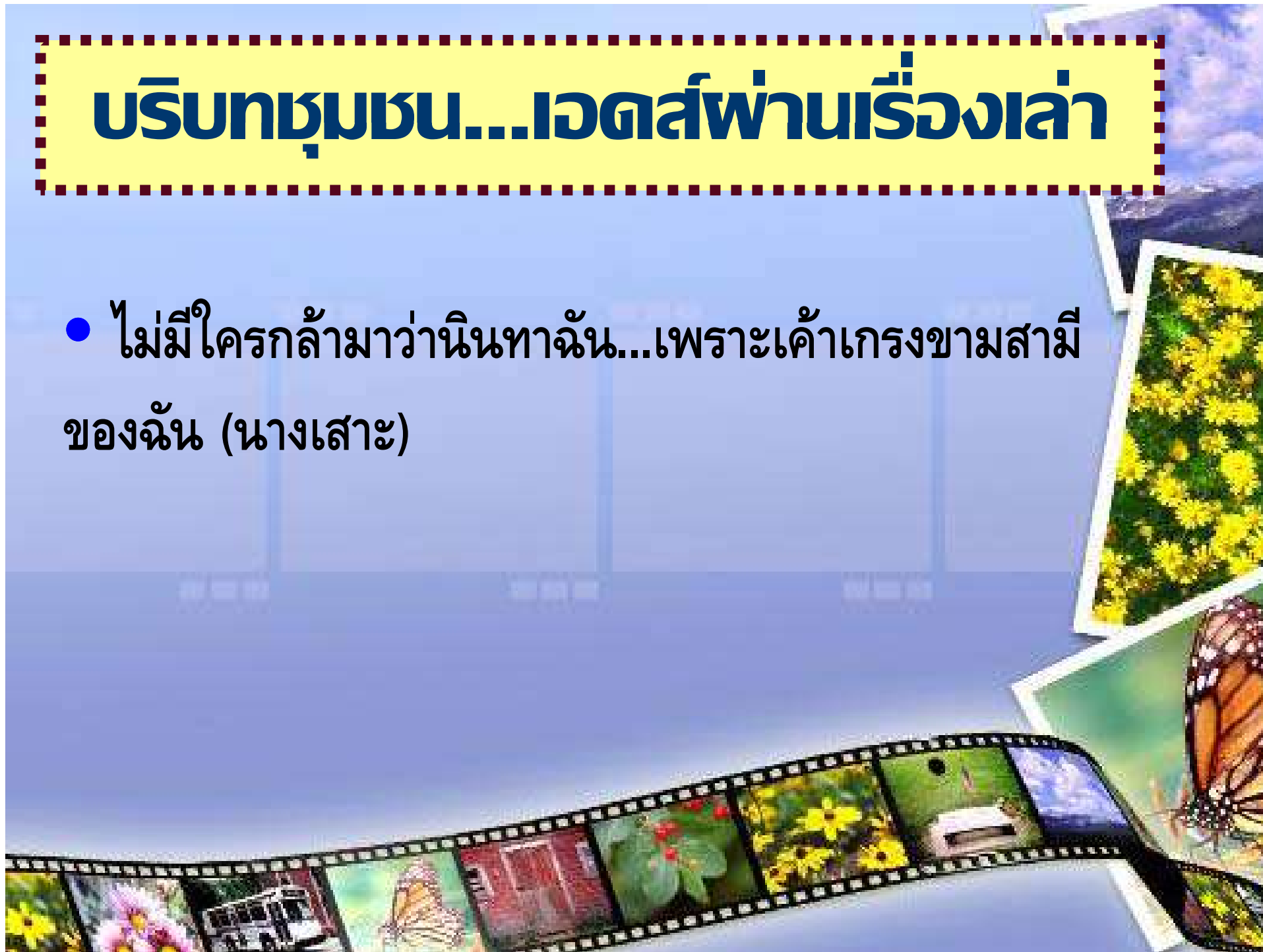
บริบทชุมชน...เจดส์ผ่านเรื่องเล่า

- เวลาไปซื้อของที่ตลาดนัด อยากได้อะไรก็ซื้อเอาห่าง ๆ ให้แม่ค้าหยิบให้ไม่ว่าจะเป็นของกินหรือของใช้ (นายยา)

บริบทชุมชน...เจดส์ผ่านเรื่องเล่า

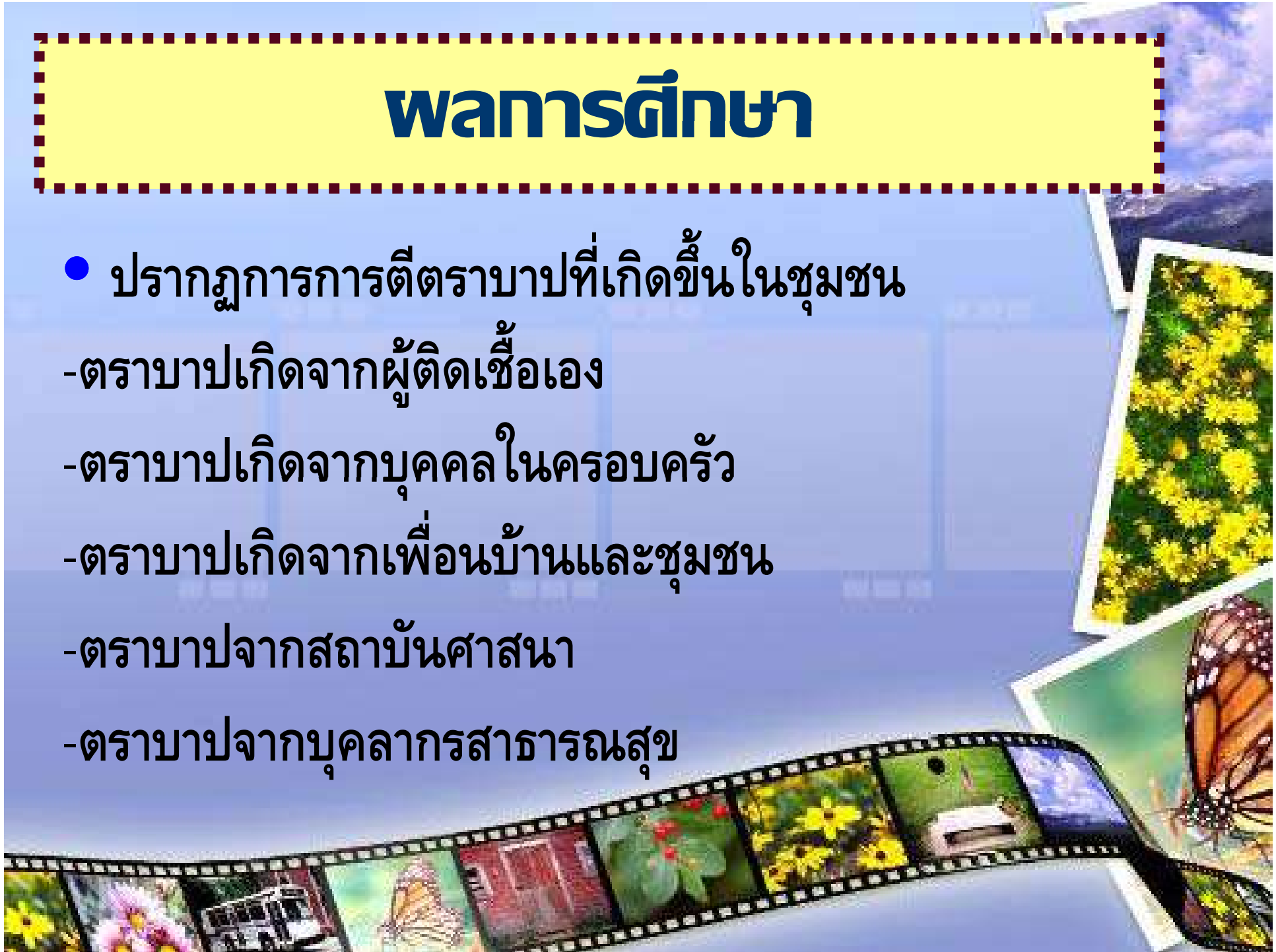
- ไม่มีใครกล้ามาว่านินทาฉัน...เพราะเค้าเกรงขามสามีของฉัน (นางเสาะ)

ผลการศึกษา

- ปรัชญาการการตีตราบาปที่เกิดขึ้นในชุมชน
  - ตราบาปเกิดจากผู้ติดเชื่อเอง
  - ตราบาปเกิดจากบุคคลในครอบครัว
  - ตราบาปเกิดจากเพื่อนบ้านและชุมชน
  - ตราบาปจากสถาบันศาสนา
  - ตราบาปจากบุคคลากรสาธารณสุข

ผลการศึกษา

- เงื่อนไขที่มีผลต่อการยอมรับผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อ
  - ชุมชนใช้วิถีแนวทางอิสลามที่ดำรงอยู่เป็นเงื่อนไขสำคัญ
  - พฤติกรรมของผู้ติดเชื้อ
  - ความรุนแรงของปัญหาเอดส์
  - ข้อมูลข่าวสารเรื่องเอดส์
  - การช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์กรภายนอก
  - ครอบครัวและเครือข่ายที่ มีความสัมพันธ์ในชุมชน

ผลที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย

- การมีส่วนร่วมของชุมชน

- ศาสนาเยียวยา

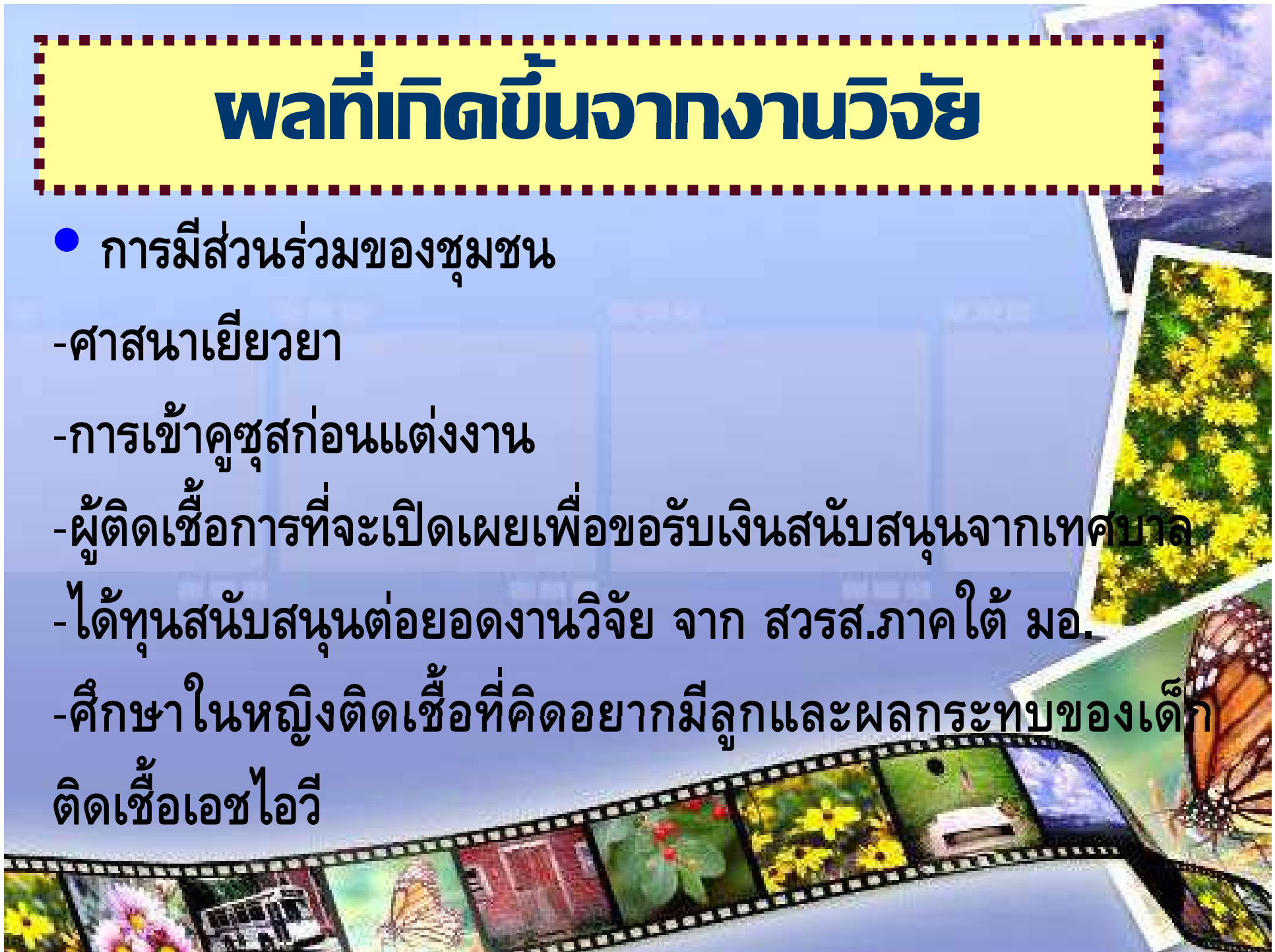
- การเข้าคูซุสก่อนแต่งงาน

- ผู้ติดเชื้อการที่จะเปิดเผยเพื่อขอรับเงินสนับสนุนจากเทศบาล

- ได้ทุนสนับสนุนต่อยอดงานวิจัย จาก สวรส.ภาคใต้ มอ.

- ศึกษาในหญิงติดเชื้อที่คิดอยากมีลูกและผลกระทบของเด็ก

ติดเชื้อเอชไอวี

ผลการศึกษา

- เงื่อนไขที่มีผลต่อการยอมรับผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อ
  - ชุมชนใช้วิถีแนวทางอิสลามที่ดำรงอยู่เป็นเงื่อนไขสำคัญ
  - พฤติกรรมของผู้ติดเชื้อ
  - ความรุนแรงของปัญหาเอดส์
  - ข้อมูลข่าวสารเรื่องเอดส์
  - การช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์กรภายนอก
  - ครอบครัวและเครือข่ายที่ มีความสัมพันธ์ในชุมชน

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้

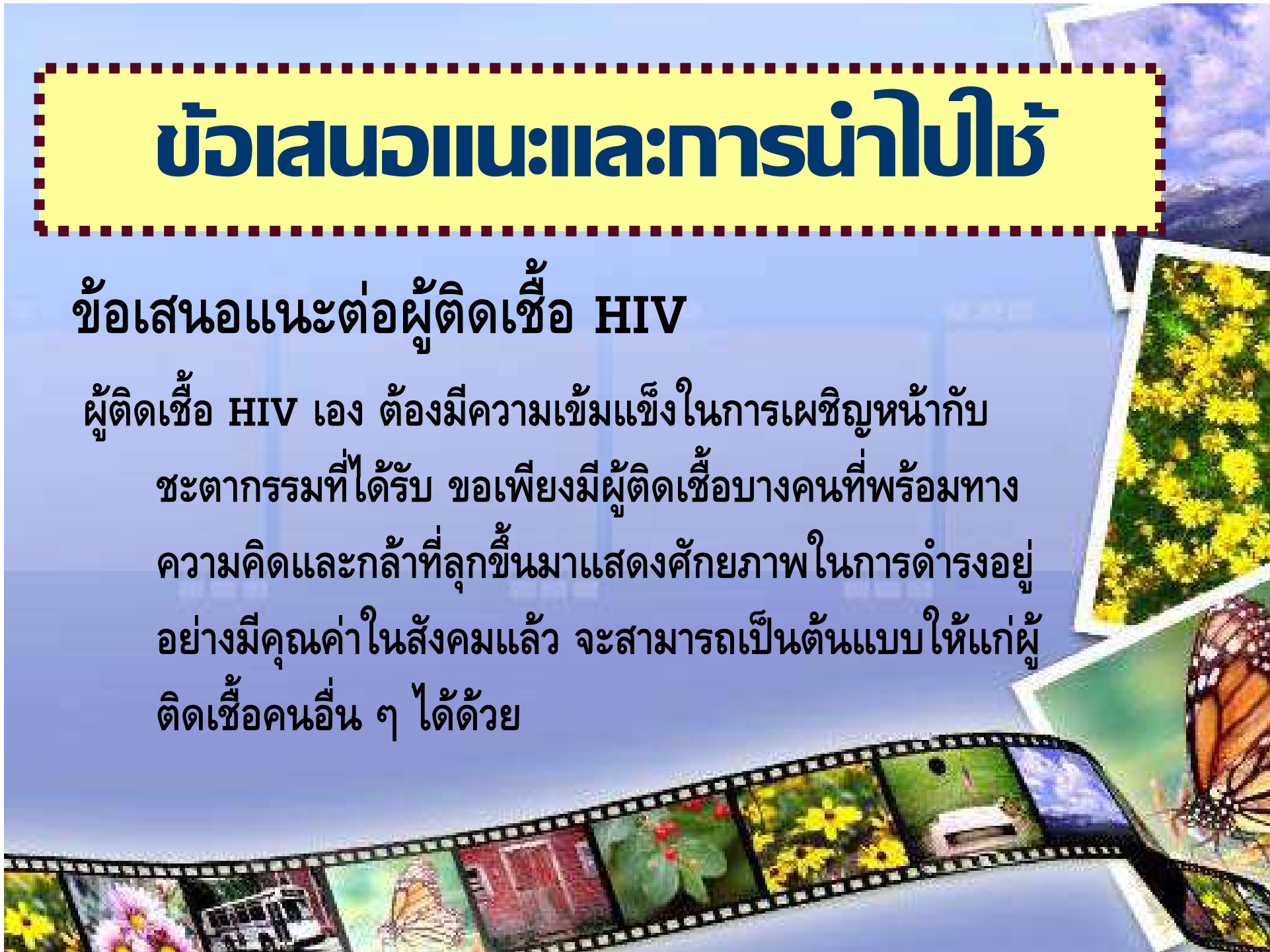
ข้อเสนอแนะต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนต่อการ
รวมกลุ่มของผู้ติดเชื้อ สนับสนุนทุนในการประกอบ
อาชีพ สนับสนุนให้ผู้ติดเชื้อมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
เนื่องจากในแต่ละตำบลมีจำนวนผู้ติดเชื้อไม่มาก
ดังนั้นการช่วยเหลือแบบเจาะบุคคลย่อมเป็นไปได้
โดยง่าย

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะต่อผู้ติดเชื้อ HIV

ผู้ติดเชื้อ HIV เอง ต้องมีความเข้มแข็งในการเผชิญหน้ากับ
ชะตากรรมที่ได้รับ ขอเพียงมีผู้ติดเชื้อบางคนที่มีพร้อมทาง
ความคิดและกล้าที่ลุกขึ้นมาแสดงศักยภาพในการดำรงอยู่
อย่างมีคุณค่าในสังคมแล้ว จะสามารถเป็นต้นแบบให้แก่ผู้
ติดเชื้อคนอื่น ๆ ได้ด้วย

ขอขอบคุณครับ

